

**Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Бяла книга за спорта“**

COM(2007) 391 окончателен

(2008/C 151/12)

На 11 юли 2007 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 262 от Договора за създаване на Европейската общност, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Бяла книга за спорта“.

Специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета в тази област, прие своето становище на 19 декември 2007 г. (докладчик: г-жа Koller).

На 441-вата си пленарна сесия, проведена на 16 и 17 януари 2008 г. (заседание от 16 януари 2008 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 125 гласа „за“, 1 глас „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

**На 11 юли 2007 г. Европейската комисия прие Бяла книга за спорта, съдържаща първия цялостен анализ на положението в европейския спорт, заедно с дискусия за проблемите, пред които той е изправен, както и специален план за действие.**

## 1. Препоръки и предложения

1.1 ЕИСК препоръчва държавите-членки да определят приоритети на Общността измежду дейностите, описани в общи линии в Бялата книга и в плана за действие, съдържащ се в нея; това следва да стане в съответствие с Договора от Лисабон, който се очаква да влезе в сила през 2009 г., тъй като член 149 от Договора подчертава ролята на спорта по отношение на образованието и младежта.

1.2 Бъдещето на Европа зависи от здравето и производителността на европейците. ЕИСК е дълбоко загрижен от факта, че заболявания, засягащи цялото население и предизвикани от наднорменото тегло и заседналият начин на живот, са се превърнали в проблем и за младите хора.

1.3 ЕИСК препоръчва при планиране на нови програми за насърчаване на спорта като фактор за укрепване на здравето да се вземат предвид общностното, както и мултидисциплинарното измерение. Съвместен подход на няколко институции на ниво Общност би могъл да се отрази положително върху несвързаните мерки, прилагани от правителствените структури на национално ниво.

1.4 ЕИСК би желал да обърне внимание на значението на мерките за прилагане, които са необходими и съответстват на принципа на субсидиарност. ЕИСК призовава Комисията да продължи да играе централна роля при координирането и креативния подход в работата, която трябва да се извърши в тази област.

1.5 Броят на задължителните часове по физическо възпитание в началните и средните училища следва да бъде увеличен до най-малко три часа седмично. Комитетът също препоръчва университетското образование да включва възможности за спортуване, а участието в занятията по физическо възпитание да влезе в задължителната програма за обучение. Както в основното, така

и във висшето образование физическото възпитание следва да бъде уредено по такъв начин, че да бъде достъпно за всички деца и млади хора, включително и тези с увреждания; това може да стане чрез организиране на индивидуални или групови занятия. Заедно с това, трябва да се обърща внимание на условията за провеждане на часовете по физическо възпитание в училищата и особено на състоянието на наличните душеве и санитарни съоръжения за ползване след часовете, което често е такова, че отблъсква и не стимулира младежите да спортуват.

1.6 Социалните партньори на всички нива трябва да бъдат поощрявани да насърчават здравословен начин на живот. Трябва да се създадат стимули за работодателите да предприемат мерки за укрепване на здравето на заетите в техните предприятия, които да включват също и програми за двигателна активност.

1.7 Комитетът предлага да се създаде работна група по темата за разглеждане на опита на държавите-членки и да се проучат различните възможности, наред с другото и модели за решения, насочени към хората с увреждания.

1.8 ЕИСК счита, че би било полезно да се стартират информационни кампании за новите възможности за кандидатстване за финансиране, тъй като досега съществуващите програми предоставят ограничени възможности за спорта. ЕИСК препоръчва инициативите за повишаване на информираността да бъдат част от цялостна интегрирана стратегия. Мерките за информиране не трябва да бъдат насочени само към младите хора, а да се основават на осъзнаването на факта, че спортът може да е полезен за всички възрастови групи, включително и за хората с увреждания.

1.9 ЕИСК препоръчва да се предвиди определена част от структурните фондове, която да може да се използва за подходящи съоръжения — спортни, развлекателни, свързани с живота в общност и мултифункционални. Комитетът посочва обаче, че местните и регионални власти често са по-скоро склонни да изграждат големи спортни комплекси, отколкото да полагат усилия за изграждане на спортни площадки и други съоръжения за спортуване на населението. Поради това, средствата на структурните фондове следва да насърчават преди всичко създаването на подобни съоръжения.

1.10 ЕИСК приветства предложението за възстановяване на спортния форум на ЕС с оглед на неговия потенциал като ценна платформа за диалог между всички заинтересовани страни и възможност за разработване на конкретни мерки с цел подобряване на практиката на спортните дейности.

1.11 ЕИСК би се радвал да участва в спортния форум като наблюдател, като по този начин позволи гледната точка на гражданското общество да оказва пряко въздействие.

1.12 ЕИСК препоръчва дейността на работната група по финансиране на спорта да бъде разширена, като в нея бъде включено разглеждане на свързаните със спорта данъчни разпоредби и разпоредби в областта на социалното осигуряване на държавите-членки и обобщаване на най-добрите практики.

1.13 ЕИСК счита, че е необходима борба с престъпността в райони около местата на организиране на големи национални и международни спортни събития, по-специално с оглед защита на жените и непълнолетните лица.

1.14 По мнение на ЕИСК ръководителите на спортните организации, които директно или индиректно ползват средства от фондовете на Общността, които участват в състезания с професионални отбори и спортисти и чийто годишен бюджет надвишава 5 (пет) милиона евро, следва, подобно на лицата, заемщи обществени или политически длъжности, да представят всяка година доказателства за произхода на приходите им и за придобитото имущество.

1.15 Социалният диалог следва да бъде разширен и да включи спортните зали и организации с нестопанска цел, както и професионални спортисти, като засегне и следните професии: преподаватели по физическо възпитание и спортни треньори, учени, работещи в сферата на спорта, лекари по спортна медицина, физиотерапевти, масажисти и др. Заедно с това следва да бъдат включени и онези професионални категории, които реализират значителни доходи в областта на спорта, като треньори, мениджъри, организатори, агенти, инициатори, специалисти по маркетинга и др. Държавите-членки следва да бъдат насърчавани да гарантират социален диалог на национално ниво във всички области на спорта.

## 2. Контекст на Бялата книга

2.1 Спортът е свързан с различни аспекти на обществото: образованието, културата, икономическата дейност и свободната конкуренция, свободното придвижване на хора и стоки, правата на човека и общественото здраве. Ясно е, че освен икономическото му значение, съществуват още много причини за голямата важност на спорта за обществото.

2.2 През последните няколко десетилетия спортните клубове преминаха през значителни промени: голяма част от тях загубиха своя национален и любителски (доброволен) характер, като много от тях днес функционират под формата на дружества и по този начин са подчинени на правилата на единния европейски пазар.

2.3 ЕС все още няма преки юридически правомощия в областта на спорта. Правният ефект върху спорта произтича от вторичното европейско законодателство (например от съдебната практика на Съда на Европейските общности) или от прякото прилагане на първично законодателство, което се прилага и в областта на спорта.

2.4 Въпреки че преди публикуването на Бялата книга липсваше стратегия на ЕС за спорта, спортът винаги е присъствал в различните европейски политики. Той бе споменат в Договора от Амстердам от 1997 г., последван през 1999 г. от Доклада от Хелзинки за спорта, в който Комисията обяви мерки за засилване на социалната и образователна роля на спорта. Във всички тези документи се подчертава социалната, обществена и образователна стойност на спорта.

2.5 През 2000 г. в Декларацията от Ница също се разглежда въпроса за спорта, а през 2004 г. по време на междуправителствената конференция беше решено спортът да бъде включен в Договора за Европейския съюз.

2.6 Европейският парламент също прие два доклада по теми, свързани със спорта <sup>(1)</sup>; заедно с това, отделно от Комисията, от **Independent European Sport Review (Независим преглед на европейския спорт)** <sup>(2)</sup> бе изготвен важен документ за спорта в Европа, в чиято първа част се обсъжда европейският спорт като цяло, а във втората му част се анализира спортът, като за пример се използва европейският футбол.

2.7 **Договорът за изменение**, който се очаква, че ще влезе в сила през 2009 г., посвещава отделен параграф само на спорта и в резултат от това спортът най-накрая беше включен в областите, в които ЕС има правомощия.

2.8 Изготвянето на Бялата книга беше предшествано от дълъг процес на консултации с правителствени институции, НПО и организираното гражданско общество в държавите-членки, олимпийските комитети и лицата, отговорни за вземане на решения, както и от конференции и неформални срещи на министри, едновременно с консултация по Интернет, продължила няколко месеца, в резултат на която бяха получени 777 отговора. Бяха проведени и няколко заседания от различните Генерални дирекции на ЕС, за да се постигне споразумение относно аспектите, свързани със спорта във всяка област на политиките на ЕС. В Бялата книга са представени широкообхватни инициативи, както в любителските, така и в състезателните видове спорт, като същевременно се признава, че спортът остава област, в която правомощия имат държавите-членки.

2.9 След анализа на резултатите от консултацията, стана ясно, че основните въпроси, свързани със спорта, са концентрирани в три основни области. Те са следните:

- обществената роля на спорта;
- икономическото измерение на спорта;
- организационни проблеми в областта на спорта.

<sup>(1)</sup> Pál Schmitt: *Ролята на спорта в образованието* и Ivo Belet: *Бъдещето на професионалния футбол в Европа*.

<sup>(2)</sup> José Luis Arnaut, Independent European Sport Review: подробен доклад, изготвен по време на британското председателство на ЕС в сътрудничество с няколко държави, който разгледа специфичните характеристики на европейския спорт, реалните възможности за политически инициативи и за практически решения.

2.10 Освен тези три области бяха определени и шест други проблема, като всички те се различават твърде много един от друг:

- несигурност поради липсата на правна рамка на ЕС;
- въпроси, свързани с управлението на спорта, и особено на професионалния спорт: незаконни практики на мениджърите на спортистите, които не осигуряват достатъчна защита на непълнолетните спортисти, както и допинг, расизъм и насилие в спорта;
- предизвикателства, свързани с финансирането на спорта като цяло и конвенционалните начини на финансиране, и по-специално начините на финансиране на местно ниво;
- липса на данни за спортния сектор, върху които политиците да основават своите действия;
- наднорменото тегло, затлъстяването, сърдечносъдовите заболявания и артритът засягат все повече хора и са причинени от липсата на физическа активност и
- недостатъчна интеграция на спорта в образованието.

2.11 В резултат от тези анализи, Комисията призна, че Европейският съюз трябва в по-голяма степен да вземе предвид специфичните характеристики на спорта и да намери решение на набелязаните предизвикателства. Стана ясно, че е необходимо съществуващите и предвидени програми и мерки на ЕС да придават по-голямо значение на спорта и че ще трябва да се вземат решения за това как финансирането от страна на ЕС може да се използва за проекти, свързани със спорта. Европейската комисия призна необходимостта от установяване на по-близък диалог и политическо сътрудничество на ниво ЕС.

### 3. Цел и съдържание на Бялата книга

3.1 В Бялата книга се заявява, че „основната ѝ цел е да даде стратегическа ориентация относно ролята на спорта в Европа, да насърчи дебата по конкретни проблеми, да увеличи „видимостта“ на спорта при изготвянето на политиките на ЕС и да привлече вниманието на обществеността към нуждите и спецификата на този сектор. С инициативата се цели да се привлече вниманието към важни въпроси като приложението на законодателството на ЕС в областта на спорта и също така да се очертаят по-нататъшните действия на ниво ЕС по отношение на спорта.“<sup>(3)</sup>

3.2 Бялата книга съдържа 53 специфични мерки, както и дискусия за положителната роля, която спортът играе в много области на обществения живот. Списъкът на предвидените мерки, озаглавен план за действие „Пиер де Кубертен“, е включен като приложение към Бялата книга. Планът има две основни цели:

- да интегрира спорта в политиките на ЕС, така че той да може да бъде използван по-често като инструмент на политиката на ЕС; и

<sup>(3)</sup> Цитат от въведението на Бялата книга.

- да създаде по-сигурна правна основа, за да стане възможно по-добро управлението на спорта в Европа.

### 4. Бележки

4.1 Подробните бележки на ЕИСК в следващите параграфи са организирани в съответствие със структурата на Бялата книга.

4.2 ЕИСК изразява пълно съгласие с анализа на важната и положителна **роля**, която спортът играе в обществото.

4.3 ЕИСК приветства факта, че Комисията ще постави физическата активност за укрепване на здравето в центъра на дейността си в областта на спорта и следователно одобрява насоките за физическа активност, както и идеята за създаване на Мрежа за здравословна физическа дейност. Научно е доказано, че заседналият и неактивен начин на живот увеличава броя на случаите на затлъстяване и на много хронични заболявания. Разходите за лекуване на подобни заболявания и изгубеното работно време са тежко икономическо и бюджетно бреме; по-изгодно е да се изразходват средства за превенция под формата на физическа активност. Чрез създаването на възможности за спортуване, съобразени с възрастовите групи и пола, както и чрез насърчването на възможностите за спортуване в пенсионна възраст може ефективно да се предотвратят злополуки и по този начин да се намали рискът от изпадане в състояние на зависимост от чужди грижи. За да стане това, ще е нужна и промяна на манталитета на обществото.

4.4 ЕИСК изразява съгласие, че **трансграничното сътрудничество** е важно и че отсега нататък съществуващите програми на Общността (научноизследователска и развойна дейност, обществено здраве, младежта, гражданство и учене през целия живот) следва да вземат предвид спорта.

4.5 ЕИСК приветства факта, че в Бялата книга се обсъжда нуждата за координиране на **антидопинговите мерки** и вижда необходимост държавите-членки да координират техните действия за борба срещу допинга с действията на съществуващите международни организации, най-вече с оглед на избягване на възможното им дублиране, за да може ресурсите да се използват по-ефективно. Понастоящем борбата срещу допинга не е достатъчна и не възпира младежите да употребяват допингови средства. ЕИСК предлага за тази цел да се направи проучване на националните законодателства и да се извърши сравнителен правен анализ на слабостите и празнотите в тях.

4.6 ЕИСК отбелязва, че регистрите, създадени за предотвратяване на допинга, повдигат въпроси за защита на личните данни, предвидена от общностното законодателство.

4.7 ЕИСК приветства факта, че в Бялата книга се обсъжда възможността за подкрепа на спорта и физическата активност чрез съществуващите програми на Общността, свързани с образованието и обучението (Comenius, Leonardo, Erasmus, Grundtvig, EQF и ECVEF).

4.8 ЕИСК приветства проучването на обучението на млади спортисти. Комитетът препоръчва да се извърши проучване на отговорността на спортните клубове по отношение на младите спортисти от висока класа, така че след края на тяхната активна кариера да им се осигури професионално обучение и подкрепа за приобщаването им към пазара на труда.

4.9 ЕИСК подчертава, че системите за обучение на таланти млади спортисти следва да бъдат достъпни за всички и да допускат свободното движение на работна ръка. Въпреки това, въпросът за обучението на местно ниво играчи изисква внимателен анализ, тъй като клубовете играят ключова роля при откриването и обучението на млади таланти, в което те инвестират значителни ресурси, като по този начин изпълняват общественополезна функция. Клубовете трябва да бъдат насърчени да продължат тези дейности.

4.10 ЕИСК отбелязва със задоволство, че в Бялата книга се отделя значително място на спортните организации с нестопанска цел, на **доброволческата дейност** и на масовия спорт, тъй като голяма част от европейския спорт се развива в този контекст.

4.11 Същевременно ЕИСК посочва, че поради факта, че в тази област съществува голямо разнообразие от традиции, положението на организациите с нестопанска цел по отношение на финансирането им, икономическа им дейност и подкрепата от централните или местни власти се различава в отделните държави-членки. ЕИСК се надява, че предвиденото проучване на тази тема ще разгледа тези различия.

4.12 ЕИСК приветства признаването на факта, че мерките и програмите на ЕС могат да помогнат да бъде използван по-добре потенциалът на спорта като инструмент за **социално включване**, с оглед на насърчаването на близкото сътрудничество между социално изключени групи и групи в неравностойно социално положение и обществото като цяло.

4.13 В Бялата книга се обсъжда въпросът за спорта за **хората с увреждания**. ЕИСК отбелязва със задоволство, че в документа се обсъжда предоставянето на достъпни съоръжения и обучението на персонал и доброволци, които да помагат на хората с увреждания.

4.14 ЕИСК отбелязва със задоволство, че се споменава по-широкото участие и по-активната роля на **жените** в спорта и насърчаването на равенството между мъжете и жените. Практикуването на спорт от жените може да има положително влияние върху спорта за семействата и децата и по този начин да доведе до значително по-голяма полза за обществото.

4.15 ЕИСК приветства идеята за сътрудничество със съществуващите национални и международни организации за **предотвратяване на насилието** на местата на провеждане на спортни прояви и счита, че е от съществено значение да се избегне дублиране на тези усилия, така че ресурсите да се използват по-ефективно.

4.16 ЕИСК посочва, че сътрудничеството между държавите-членки на ЕС за предотвратяване на насилието при спортни

прояви понастоящем се развива в контекста на сътрудничеството в областта на вътрешните работи, в рамките на Работната група „Полицейско сътрудничество“ (PCWP).

4.17 ЕИСК приветства факта, че в документа се признава **икономическият ефект** на спорта и потенциалът му за създаване на работни места, но изразява разочарование, че в него не се обсъжда възможността сегашното финансиране на ЕС да бъде предоставено в бъдеще за спортни, развлекателни, свързани с живота в общност и мултифункционални съоръжения, които отговарят на определени критерии.

4.18 ЕИСК счита, че би било много полезно за целите на вземане на решения да се създаде система за стандартизирано събиране на статистически данни за спорта на ниво ЕС.

4.19 ЕИСК посочва също, че съществуват различия между националните спортни структури и статистическите системи и че много от икономическите ползи от спорта се изразяват в показатели, които не могат да бъдат лесно измерени (например намаляването на периодите на отпуските по болест и разходите за лекарства и засилване на социалното сближаване).

4.20 ЕИСК счита, че проучванията на **Евробарометър** са полезни и също така приветства предвиденото проучване за връзките между спортния сектор и Лисабонския процес, както и обмяната на опит по отношение на големи спортни прояви.

4.21 С оглед на споменатото по-горе разнообразие от **европейски спортни структури**, ЕИСК приветства идеята за проучване на Комисията относно финансирането на спорта в държавите-членки и свързаните с това данъчни преференции или стимули.

4.22 По мнение на ЕИСК връзката между **специфичния характер на спорта** и европейското законодателство е въпрос от решаващо значение и съществува голяма необходимост този въпрос да бъде изяснен за спортните организации.

4.23 ЕИСК счита, че трябва да продължи работата в посока на намиране на по-добро решение. В дългосрочен план, прилагането на съдебната практика не гарантира достатъчна **правна сигурност** за заинтересованите страни в областта на спорта.

4.24 Нуждата от хармонизиране на правилата и интересите на спортните организации с европейското законодателство е свързана с няколко други въпроса: предвидената оценка на въздействието за мениджърите на спортистите, предвидения диалог за системите за лицензиране на клубовете и съвместната продажба на правата за излъчване на спортни прояви. ЕИСК подкрепя тези предложения.

4.25 ЕИСК изразява съгласие с позицията на Комисията относно необходимостта от **закрила на непълнолетните спортисти** и приветства дейностите, изброени в Бялата книга: мониторинг на прилагането на директивата за закрила на младите хора на работното място, възлагане на проучване за детския труд и информиране на държавите-членки за съществуващото законодателство.

4.26 ЕИСК подкрепя напълно всички усилия за борба срещу **престъпленията, свързани със спорта (корупция, изпиране на пари)** и за изготвяне на европейски стратегии на тази тема.

4.27 ЕИСК изразява съгласие, че трябва да съществува **стабилна система за лицензиране** на професионални клубове в ЕС, която да гарантира прозрачността на тяхната дейност.

4.28 ЕИСК счита, че е много важно **приходите от медиите** да бъдат споделяни чрез механизми за солидарност и по този начин да бъде подкрепен любителският спорт.

4.29 Що се отнася до многобройните дейности, споменати в настоящото становище, ЕИСК приветства **по-нататъшния диалог и споразумения**, както между Комисията, държавите-членки и НПО, така и между европейските институции.

4.30 ЕИСК подкрепя силно създаването на комитети за социален диалог на европейско ниво <sup>(4)</sup>, за да се гарантира, че подобен диалог ще засили функционирането на единния европейски пазар на труда в областта на спорта. Социалният диалог на европейско ниво трябва да включва не само работодатели (клубове) и служители (спортисти, треньори и помощен персонал), но и производителите на спортна екипировка и международни организации, активни в различни спортни сектори.

4.31 Пенсионните фондове за спортистите, правата върху реклама и изображения, здравословните условия на труд, въпросите, свързани с новото поколение спортисти, обучавани в клубовете, трудовите договори, както и насърчаването на навлизането в професионалния живот след края на спортната кариера са възможни теми за европейския социален диалог.

Брюксел, 16 януари 2008 г.

Председател  
на Европейския икономически и социален комитет  
Dimitris DIMITRIADIS

---

<sup>(4)</sup> На базата на членове 138 и 139 от Договора за ЕС.